

СТАНОВИЩЕ

от

Доц. д-р Георги Железов Георгиев

Национален институт по геофизика, геодезия и география – БАН

Департамент “География”

Секция “Физическа география”

Относно: Процедура по защита на дисертация на тема „Екосистемни услуги в българската част на Влахина” за придобиване на образователната и научна степен „Доктор” от Светослав Георгиев Николов в научно направление 4.4 Науки за Земята, научна специалност: Природна география.

Представеният дисертационен труд е в обем от 180 страници, включващи 47 таблици, 13 фигури и 34 приложения. Използваната литература обхваща 126 заглавия и 23 интернет източника. Дисертацията се състои от пет глави, увод, заключение, изводи, приноси, списък на използваната литература, списък на таблиците и фигурите и списък на приложенията.

Уводът на разработката представя актуалността на темата като поставя акцент не само върху значението на екосистемните услуги и тяхното развитие като интердисциплинарно направление при изследване на екологичния потенциал на ландшафтите, но също така и върху човешкото присъствие и въздействие на хората и тяхната дейност като неразделна част от екосистемата.

В уводната част са разгледани обекта, предмета, методите, целта и задачите на изследването, които са в съответствие с поставената тема на дисертацията. При изброяването на групите методи по-удачно е картографския и сравнително-географския метод да бъдат обособени като самостоятелни групи.

Първа глава на дисертацията разглежда теоретико-методологичните основи на изследването. Представено е подробно и задълбочено зараждането и развитието на концепцията за екосистемните услуги на основата на световния и български опит, видовете екосистемни услуги и методите за парично оценяване на екосистемните услуги. При характеристиката на методите особено внимание се отделя на метод на

пазарната цена, метод на транспортните разходи и метод на трансфер на ползите.

Втора глава на дисертацията представя физикогеографска характеристика на обекта на изследване – българския дял на Влахина. Детайлно са описани и анализирани местоположението, границите и отделните природни компоненти (геоложка основа, релеф, климат, води, растителност, животни и почви), а също така и защитените територии. Възможно е било да се постигне по-тясна обвързаност на компонентния анализ с конкретната проблематика на изследването – екосистемните услуги.

Трета глава е фокусирана върху избора на методи за оценка на екосистемните услуги. Първата част включва идентификация на екосистемните услуги, а втората избор и обосновка на използваните методи.

В рамките на изследването са идентифицирани 20 екосистемни услуги като подложени на парично оценяване са само пет от тях – три материални (храни, вода и суровини), една регулационна (регулиране на климат) и една културна (рекреация и туризъм).

От изследваните методите са избрани: 1. Методът на пазарната цена за оценка на три от четирите определени материални услуги. 2. Методът на трансфер на ползите за оценка на недървесните растителни горски продукти и усвояването на въглерода от дървесната растителност. 3. Метод на транспортните разходи за оценка на потенциала за развитие на туризма.

Четвърта глава разглежда монетарната оценка на екосистемните услуги. Оценени са следните екосистемни услуги: 1. Материални – храни (земяделска продукция от растениевъдството, лов и риболов, недървесни растителни горски продукти), вода (питейна вода и вода за водоснабдяване), суровини (дървен материал и дърва за огрев). 2. Регулиращи услуги - регулиране на климат (усвояване на въглерод от дървесна растителност). 3. Културни услуги - рекреация и туризъм (потенциал за развитие на туризъм).

Пета глава характеризира съвременните тенденции на антропогенно въздействие и стопанско усвояване в българската част на Влахина. Характеризирани са промените в земеползването и земното покритие посредством сравнителен анализ на данни по проект Корине земно покритие за 1990 г., 2000 г. и 2012 г. Акцент се поставя върху промените в площта на съответните класове (първо ниво – антропогенни области,

земенделски земи, гори и полуестествени площи и водни обекти) за различните периоди. Създадена е серия от пространствени модели на земенното покритие на изследвания регион. Бих препоръчал при бъдещо публикуване картите да бъдат представени в по-едър мащаб, тъй като в сегашния си вид са трудни за разчитане и възприемане.

Заклучението, изведените изводи и четири приноса представят постигнатите основни резултати в дисертационния труд.

Авторефератът съответства на структурата и балансирано представя тематиката на дисертацията.

Въз основа на направения анализ на дисертационния труд „Екосистемни услуги в българската част на Влахина” и предоставената документация по процедурата и въпреки направените бележки мога да дам положително становище за присъждане на образователната и научна степен „Доктор” на Светослав Георгиев Николов в научно направление 4.4 Науки за Земята, научна специалност: Природна география.

04.01.2019 г.

Доц. д-р Георги Железов Георгиев